

24 lipca 2019 r. Prezydent Andrzej Duda podpisał nowelizację **Kodeksu postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw** (druk 3137). Zmiany mają skrócić czas trwania postępowań przed sądami cywilnymi oraz usprawnić przebieg postępowania. Ustawa ma ponadto na celu wprowadzenie rozwiązań mających zapobiegać obstrukcji procesowej oraz wyeliminowanie luk i nieścisłości w obowiązujących przepisach. Poniżej przedstawiamy najważniejsze zmiany, które wprowadza nowelizacja:

1. Obligatoryjna odpowiedź na pozew:

- odpowiedź pozostanie fakultatywna w postępowaniu nieprocesowym.

2. Generalna klauzula nadużycia prawa procesowego:

- sankcja grzywny lub obowiązek zwrotu kosztów w części większej, niż wskazywałby wynik sprawy, a nawet zwrotu kosztów w całości, niezależnie od wyniku sprawy;
- na wniosek drugiej strony - możliwość przyznania odpowiednio podwyższonych kosztów procesu o zwiększony nakład pracy strony lub podwyższenie stopy zasądzonych odsetek za czas odpowiadający zwłóce w rozpoznaniu sprawy spowodowaną nadużyciem.

3. Ograniczenia zarzutu potrącenia i powództwa wzajemnego:

- co do zasady zarzut potrącenia może dotyczyć tylko wierzytelności z tego samego stosunku prawnego co wierzytelność dochodzona przez powoda; zarzut można podnieść tylko w piśmie procesowym, nie później niż przy wdaniu się w spór co do istoty sprawy albo w terminie dwóch tygodni od dnia, gdy jego wierzytelność stała się wymagalna.
- powództwo wzajemne będzie dopuszczalne tylko, jeżeli roszczenie wzajemne jest w związku z roszczeniem powoda lub nadaje się do potrącenia. Powództwo wzajemne można wytoczyć nie później niż w odpowiedzi na pozew, a jeżeli jej nie złożono – w sprzecznie od wyroku zaocznego albo przy rozpoczęciu pierwszego posiedzenia, o którym zawiadomiono albo na które wezwano pozwanego.”

4. Zmiany w przepisach dotyczących doręczeń:

- brak fikcji doręczenia w sprawach dotyczących osób fizycznych odnośnie pisma wszczynającego postępowanie. Po bezskutecznym dwukrotnym awizowaniu obowiązek doręczenia pisma spoczywać będzie na powodzie, który ma doręczyć pismo za pośrednictwem komornika;
- możliwość elektronicznego doręczenia między pełnomocnikami.

5. Wzrost opłat sądowych:

- w sprawach o prawa niemajątkowe maksymalna opłata stała wzrosła do 10.000,00 zł (poprzednio maksymalnie 5.000,00 zł);
- w sprawach o prawa majątkowe w wysokości przedmiotu sporu do 20.000,00 zł wprowadzono opłaty stałe – opłata ta maksymalnie ma wynosić 1.000,00 zł;
- w sprawach o prawa majątkowe przy wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia ponad 20.000,00 zł pozostawiono opłatę stosunkową wynoszącą 5% tej

wartości, jednak nie więcej niż 200.000,00 zł (poprzednio było to maksymalnie 100.000,00 zł);

- od wniosku o udzielenie zabezpieczenia roszczenia pieniężnego złożonego przed wniesieniem pisma wszczynającego postępowanie – opłata ma wynosić czwartą część opłaty należnej od pozwu o to roszczenie – przy czym ma zostać następnie zaliczona na poczet opłaty od pisma wszczynającego postępowanie;
- płatny wniosek o uzasadnienie orzeczenia – 100,00 zł – opłata ma zostać zaliczona na poczet opłaty od środka zaskarżenia.

6. Posiedzenie przygotowawcze i plan rozprawy:

- etap mający poprzedzać wyznaczenie rozpraw, na których zostanie przeprowadzone postępowanie dowodowe. Przewidziano termin na wyznaczenie posiedzenia przygotowawczego – nie później niż dwa miesiące po wniesieniu odpowiedzi na pozew;
- co do zasady obecność w posiedzeniu przygotowawczym stron i ich pełnomocników jest obowiązkowa. Brak stawiennictwa powoda może skutkować umorzeniem postępowania. Ma to być posiedzenie odformalizowane, jego przebieg nie będzie nagrywany.
- na posiedzeniu przygotowawczym przewodniczący ma ustalać ze stronami przedmiot sporu i wyjaśniać stanowiska stron, przy czym w protokole z przebiegu posiedzenia przygotowawczego nie zamieszcza się oświadczeń stron złożonych w ramach prób ugodowego rozwiązania sporu. Jeśli na posiedzeniu przygotowawczym nie uda się rozwiązać sporu z udziałem stron sporządza się plan rozprawy;
- plan rozprawy jest załącznikiem do protokołu posiedzenia przygotowawczego i zawiera rozstrzygnięcia co do wniosków dowodowych stron, zastępując w tym zakresie postanowienie dowodowe. Wniosek o wezwanie na rozprawę świadka złożony po zatwierdzeniu planu rozprawy podlegać będzie opłacie stałej w kwocie 100,00 zł;
- dodatkowo, plan rozprawy zawiera [m.in.](#) określenia żądań stron, ustalenie, które fakty i oceny prawne pozostają między stronami sporne; terminy posiedzeń i innych czynności w sprawie; kolejność i termin przeprowadzenia dowodów. Zgodnie z założeniem rozprawę należy przygotować tak, aby nie było przeszkód do rozstrzygnięcia sprawy na pierwszym posiedzeniu.

7. Postępowanie dowodowe:

- pojawia się nowa kategoria dowodów – fakty powszechnie znane, które nie wymagają dowodu – to informacje powszechnie dostępne, a zatem również za pomocą Internetu, tj. odpisy KRS, elektroniczne KW;
- dokumenty znajdujące się w aktach sprawy lub do nich dołączone mają stanowić dowody bez wydawania odrębnego postanowienia. Natomiast pomijając dowód z takiego dokumentu sąd będzie wydawał postanowienie;
- zmiany dotyczą też sposobu formułowania wniosków dowodowych – zrezygnowano z określenia „na okoliczność” – zamiast tego należy posługiwać się znamieniem „faktu”, a więc niezbędne będzie wskazanie faktów, jakie wynikają z danego dowodu;
- sąd będzie mógł postanowić o złożeniu przez świadków zeznań na piśmie;
- pojawia się możliwość przesłuchania świadka z udziałem biegłego lekarza lub psychologa w przypadku, gdy zachodzi wątpliwość co do jego zdolności spostrzegania lub komunikowania, a świadek nie może się sprzeciwić takiej formie przesłuchania;
- możliwość dopuszczenia przez sąd dowodu z opinii biegłego sporządzonej w innym postępowaniu.

8. Postępowanie odrębne w sprawach gospodarczych:

- rozpoznaniu w tym postępowaniu będą podlegać nie tylko sprawy pomiędzy przedsiębiorcami, ale również określone sprawy osób, które przedsiębiorcami nie są, np. sprawy o roboty budowlane, o leasing. Jednak osoba, która nie jest przedsiębiorcą, a jej sprawa podlegać będzie rozpoznaniu w postępowaniu gospodarczym, a także przedsiębiorcy będący osobami fizycznymi, będą mogli złożyć wniosek o wyłączenie rozpoznania ich sprawy z zastosowaniem przepisów o postępowaniu gospodarczym – najpóźniej przy pierwszej czynności po doręczeniu tej stronie pouczenia po złożeniu pierwszego pisma procesowego. Sprawa nadal będzie toczyła się w wydziale gospodarczym, ale z wyłączeniem przepisów dotyczących postępowania odrębnego;
- powód będzie obowiązany powołać wszystkie twierdzenia i dowody w pozwie, a pozwany – w odpowiedzi na pozew. Jeżeli ich powołanie nie będzie możliwe albo taka potrzeba wyniknie później dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być powołane w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym ich powołanie stało się możliwe lub wynikała potrzeba ich powołania;
- strony mogą się umówić o wyłączenie określonych dowodów postępowaniu w sprawie z określonego stosunku prawnego, np. dowodu z opinii biegłego, na podstawie umowy dowodowej. Taką umowę należy zawrzeć na piśmie pod rygorem nieważności albo ustnie przed sądem;
- dowód z zeznań świadków sąd będzie mógł dopuścić jedynie wtedy, gdy po wyczerpaniu innych środków dowodowych lub w ich braku pozostaną niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy;
- w toku postępowania nie będzie można występować z nowymi roszczeniami zamiast lub obok dotychczasowych, zaś powództwo wzajemne będzie niedopuszczalne.

Ustawa wejdzie w życie po upływie 3 miesięcy od jej ogłoszenia (z wyjątkami w niej określonymi).

O co muszę zadbać?

- ustalenie prawidłowego miejsca zamieszkania pozwanego będącego osobą fizyczną w celu uniknięcia długotrwałego procesu doręczenia pisma przez komornika (w przypadku bezskutecznego awizowania);
- przygotowanie stanowiska i zebranie niezbędnych dowodów (w tym wskazanie świadków) w celu uniknięcia prekluzji procesowej;
- skrupulatne dobieranie świadków z uwagi na wprowadzenie nowej możliwości składania zeznań na piśmie;
- analiza za i przeciw zawierania umowy dowodowej na wypadek ewentualnego procesu pomiędzy jej stronami.